Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 24 oktober 2013 *

”Begäran om förhandsavgörande — Rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut — Direktiv 2001/24/EG — Artiklarna 3, 9 och 32 — Nationell lagstiftning som ger rekonstruktionsåtgärder verkan motsvarande den som ett likvidationsförfarande har — Bestämmelse i lag om förbud mot att väcka talan vid domstol mot ett kreditinstitut, och om vilandeförklaring av mål i vilken sådan talan väckts, efter att ett moratorium har trätt i kraft”

I mål C-85/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour de cassation (Frankrike) genom beslut av den 14 februari 2012, som inkom till domstolen den 20 februari 2012, i målet

LBI hf, tidigare Landsbanki Islands hf,

mot

Kepler Capital Markets SA,

Frédéric Giraux,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz (referent) samt domarna E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby och C. Vajda,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 mars 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— LBI hf, genom S. Le Damany, T. Brun, J. E. Bunetel och J. Wohl, avocats,

— Frédéric Giraux, genom P. Jupile Boisverd och G. Brasier Porterie, avocats,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues, F. Fize och N. Rouam, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

— Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, i egenskap av ombud,

— Islands regering, genom þ. Hjatested, V. Benediktsdóttir och J. Bjarnadóttir, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom F. Dintilhac, A. Nijenhuis och E. Traversa, samtliga i egenskap av ombud,

— Eftas övervakningsmyndighet, genom X. Lewis och M. Moustakali, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 30 maj 2013 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (EGT L 125, s. 15).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan LBI hf, tidigare Landsbanki Islands hf (nedan kallat LBI), ett isländskt kreditinstitut, och å andra sidan Kepler Capital Markets SA och Frédéric Giraux, angående två fall av kvarstad som verkställts i Frankrike på den sistnämndes begäran mot LBI, trots att LBI var föremål för ett betalningsmoratorium i Island.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

3 I skälen 6, 7, 16, 20 och 30 i direktiv 2001/24 anges följande:

”(6) Det är viktigt att de administrativa eller rättsliga myndigheterna i hemlandet får exklusiv behörighet att besluta om och tillämpa de rekonstruktionsåtgärder som föreskrivs i lagstiftning och gällande praxis i denna medlemsstat. På grund av svårigheterna att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning och praxis bör medlemsstaterna ömsesidigt erkänna de åtgärder som var och en av dem vidtar för att återskapa möjligheterna för de institut som medlemsstaten har auktoriserat att driva sin verksamhet vidare.

(7) Det är nödvändigt att säkerställa att de rekonstruktionsåtgärder som vidtas av de administrativa eller rättsliga myndigheterna i hemlandet, liksom de åtgärder som vidtas av personer eller organ som dessa myndigheter har utsett för att administrera rekonstruktionsåtgärderna, får verkan i alla medlemsstater, och att detta inbegriper de åtgärder som innebär möjlighet att inställa betalningar, att uppskjuta exekutiva åtgärder eller nedsätta fordringar samt alla andra åtgärder som kan påverka tredje mans redan gällande rättigheter.

…

(16) Lika behandling av alla borgenärer kräver att kreditinstitutet likvideras enligt principerna om enhet och universalitet, enligt vilka hemlandets administrativa eller rättsliga myndigheter skall ha exklusiv behörighet och deras beslut skall erkännas och utan formaliteter få samma rättsverkan i alla andra medlemsstater som besluten får enligt hemlandets lag, såvida inte något annat föreskrivs i direktivet.

…

(20) Individuell information till kända borgenärer är lika viktig som det offentliga meddelandet för att dessa om så är nödvändigt skall kunna anmäla sina fordringar eller lämna synpunkter på dem inom föreskriven tid. Detta får inte ge upphov till någon diskriminering som missgynnar de borgenärer som är bosatta i en annan medlemsstat än hemlandet och som grundar sig på bosättningsorten eller på fordringens art. Informationen bör regelbundet och i lämplig form ges till borgenärerna under likvidationsförfarandet.

…

(30) Rekonstruktionsåtgärdernas eller likvidationsförfarandenas verkan på en pågående rättegång regleras av lagen i den medlemsstat där denna rättegång pågår, vilket är ett undantag från tillämpningen av 'lex concursus'. Rekonstruktionsåtgärdernas eller likvidationsförfarandenas verkan på enskilda exekutiva tvångsåtgärder som härrör från sådana rättegångar regleras av hemlandets lag enligt den allmänna regel som fastställs i detta direktiv."

4 Artikel 2 i direktiv 2001/24 har följande lydelse:

"I detta direktiv avses med

…

— *rekonstruktionsåtgärder*: åtgärder som är avsedda att bevara eller återställa ett kreditinstituts finansiella situation och som kan påverka tredje mans redan befintliga rättigheter, däribland åtgärder som kan komma att innebära inställande av betalningar, inställande av verkställighetsåtgärder eller nedskrivning av fordringar,

…

— *likvidationsförfarande*: kollektivt förfarande som inleds och kontrolleras av de administrativa eller rättsliga myndigheterna i en medlemsstat i syfte att avyttra tillgångar under tillsyn av dessa myndigheter, även när förfarandet avslutas med ackord eller annan motsvarande åtgärd,

…"

5 Artikel 3 i direktivet, med rubriken "Beslut om rekonstruktionsåtgärder – tillämplig lag", stadgar följande:

"1. Endast de administrativa eller rättsliga myndigheterna i hemlandet skall ha behörighet att besluta om genomförandet av en eller flera rekonstruktionsåtgärder i ett kreditinstitut, inklusive filialer i andra medlemsstater.

2. Rekonstruktionsåtgärderna skall tillämpas i enlighet med de lagar, förordningar och förfaranden som gäller i hemlandet, om inte annat anges i detta direktiv.

De skall, i enlighet med den medlemsstatens lagar, ha full verkan i hela [unionen] utan vidare formaliteter också mot tredje man i andra medlemsstater, även om de regler i värdlandet som är tillämpliga på dem inte föreskriver sådana åtgärder eller ställer upp villkor för deras genomförande som inte är uppfyllda.

Rekonstruktionsåtgärderna skall ha verkan i hela [unionen] så snart som de får verkan i den medlemsstat där de har vidtagits."

6 Artikel 9.1 i direktivet har rubriken ”Inledande av likvidationsförfaranden – Information till andra behöriga myndigheter”. Där föreskrivs följande:

”Endast de administrativa eller rättsliga myndigheter i hemlandet som ansvarar för likvidationsförfaranden skall ha behörighet att besluta om inledandet av ett likvidationsförfarande som avser ett kreditinstitut, inklusive filialer i andra medlemsstater.

Ett beslut om att inleda ett likvidationsförfarande som fattas av den administrativa eller rättsliga myndigheten i hemlandet skall utan vidare formaliteter erkännas i alla övriga medlemsstater och skall få verkan i dessa så snart beslutet har fått verkan i den medlemsstat där förfarandet inleds.”

7 I artikel 10 i direktivet, med rubriken ”Tillämplig lag”, föreskrivs följande:

”1. Ett kreditinstitut skall likvideras i enlighet med de lagar, förordningar och förfaranden som är tillämpliga i hemlandet om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

2. Hemlandets lag skall avgöra särskilt

…

e) likvidationsförfarandets verkan på förfaranden som inletts av enskilda borgenärer, med undantag för pågående rättegångar enligt artikel 32,

…

l) de regler som rör ogiltighet, annullering eller avsaknad av juridisk giltighet för rättshandlingar som är till skada för alla borgenärer.”

8 Enligt artikel 32 i direktivet ska ”[v]erkan av en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande på en pågående rättegång beträffande tillgångar eller rättigheter som kreditinstitutet inte längre förfogar över … uteslutande regleras av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår”.

9 Direktiv 2001/24 har integrerats i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet av den 2 maj 1992 (EGT L 1, 1994, s. 3) genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 167/2002 av den 6 december 2002 om ändring av bilaga IX (Finansiella tjänster) till EES-avtalet (EUT L 38, 2003, s. 28).

Isländsk rätt

10 Artikel 138 i lag nr 21/1991 av den 26 mars 1991 om konkurser ingår i lagens kapitel XX, om återvinning. Artikeln har följande lydelse:

”Beslut om kvarstad på gäldenärens egendom hävs automatiskt vid domstolsbeslut om konkurs, förutsatt att egendomen i fråga ingår i konkursboet. Samma sak gäller verkställighetsförfaranden som gett upphov till en säkerhet i gäldenärens egendom under de närmaste sex månaderna före konkursbeslutet, förutsatt att egendomen i fråga ingår i konkursboet.

…”

11 Lag nr 161/2002 av den 20 december 2002 om finansinstitut innehåller, i kapitel XII, bestämmelser om rekonstruktion, likvidation och fusion av finansinstitut.

12 I samband med den internationella bank- och finanskrisen, som drabbade Island år 2008, ändrades bestämmelserna i kapitel XII i lag nr 161/2002 flera gånger. Artikel 98, som ingår i det kapitlet, ändrades genom lag nr 129/2008 av den 13 november 2008, för att finansinstitut i svårigheter skulle kunna beviljas ett moratorium som från det att åtgärden börjar gälla skyddar dem från talan i domstol samtidigt som pågående domstolsförfaranden ska vilandeförklaras så länge moratoriet föreligger, såvitt inte annat föreskrivs i lagen eller brott har begåtts.

13 De bestämmelser om finansinstitut under moratorium som återfinns i lag nr 161/2002, i dess lydelse enligt lag nr 129/2008, omarbetades genom lag nr 44/2009 av den 15 april 2009. För det första har artikel 98 i lag nr 161/2002, som förbjöd talan vid domstol och föreskrev att pågående förfaranden mot finansinstitut under moratorium skulle vilandeförklaras, upphävts. För det andra har en rad övergångsbestämmelser införts, bland annat punkt II, som rör finansinstitut under moratorium och har följande lydelse:

”Följande särskilda bestämmelser ska gälla finansiella företag under skuldmoratorium från den tidpunkt då [lag nr 44/2009] träder i kraft.

1. Det beviljade moratoriet ska fortsätta att gälla oaktat att denna lag träder i kraft och kan förlängas i enlighet med artikel 10 andra stycket i [lag nr 44/2009].

2. Vad avser moratoriet gäller artiklarna 101.1 och 102–103a [i kapitel XII i lag nr 161/2002] som om beslut om likvidation av företaget hade meddelats av en domstol den dag då [lag nr 44/2009] trädde i kraft. Likvidationsförfarandena ska emellertid benämnas ’beviljat skuldmoratorium’ så länge som beslutet om beviljande gäller [i enlighet med vad som föreskrivs i punkt 1 ovan]. Efter att nämnda beslut upphört att gälla ska företaget automatiskt, utan att ett särskilt domstolsbeslut krävs, anses vara föremål för ett likvidationsförfarande i enlighet med de allmänna bestämmelserna … .”

14 Lag nr 132/2010 av den 16 november 2010 ändrade i sin tur de övergångsbestämmelser som genom lag nr 44/2009 infördes i lag nr 161/2002. Enligt artikel 2 i lag nr 132/2010 likvideras finansinstitut under moratorium inte längre automatiskt när moratoriet löper ut. I stället kan en ansökan om likvidation framställas till domstol dessförinnan. Nämnda artikel föreskriver vidare att när domstolen bifaller ansökan om likvidation ska detta inte påverka de åtgärder till fördel för finansinstitutet som vidtagits under moratoriet och efter att lag nr 44/2009 trädde i kraft.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

15 Den 10 november 2008 verkställdes efter ansökan från Frédéric Giraux två kvarstadsbeslut hos Kepler Capital Markets SA för att säkerställa betalning av den fordran han hade mot LBI.

16 LBI begärde att Tribunal de grande instance de Paris (Frankrike) skulle upphäva kvarstadsbesluten. LBI hänvisade till de rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som hade vidtagits gentemot banken i Island och hävdade att de åtgärderna gällde mot dess franska borgenär och att alla exekutiva tvångsåtgärder från den 15 maj 2008 och framåt var ogiltiga och saknade verkan enligt lag nr 44/2009 och artikel 138 i lag nr 21/1991.

17 Vad gäller de åtgärder som vidtogs mot LBI i Island framgår det av handlingarna i målet att den isländska finansinspektionen genom en nödlag av den 6 oktober 2008 gavs behörighet att ingripa i finansinstituts verksamhet. Finansinspektionen tog på denna grund kontrollen över LBI och utsåg en tillfällig styrelse för banken för att kontrollera förvaltningen av dess tillgångar och leda dess verksamhet. Den 5 december 2008 beviljade Reykjaviks tingsrätt (Héraðsdómur Reykjavíkur, Island) LBI ett moratorium med stöd av lag nr 161/2002. Det moratoriet, som förlängts flera gånger, var föremål för ett meddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* av den 9 januari 2009 (EUT C 4, s. 3) i egenskap av rekonstruktionsåtgärd i enlighet med artikel 6 i direktiv 2001/24. I meddelandet

preciserades att ingen talan kunde väckas mot LBI så länge som moratoriet gällde. Även två andra finansinstitut, Kaupthing Bank hf och Glitnir Bank hf, beviljades moratorium på samma rättsliga grund genom två separata beslut av Reykjaviks tingsrätt av den 24 november 2008.

18 Tribunal de grande instance de Paris ogillade LBI:s talan den 25 juni 2009. Domstolen fann att övergångsbestämmelserna i lag nr 44/2009 inte hänvisade till artikel 138 i lag nr 21/1991 samt att bestämmelserna i lag nr 44/2009 inte utgjorde rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som hade vidtagits av ”de administrativa eller rättsliga myndigheterna” i den mening som avses i direktiv 2001/24.

19 Detta avgörande fastställdes genom dom av Cour d’appel de Paris av den 4 november 2010. LBI överklagade den 14 februari 2012 den domen till Cour de cassation.

20 Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Ska artiklarna 3 och 9 i [direktiv 2001/24] tolkas så, att sådana rekonstruktions- eller likvidationsåtgärder gällande finansinstitut som dem som följer av [lag nr 44/2009] ska betraktas som sådana åtgärder beslutade av administrativa eller rättsliga myndigheter som avses i dessa artiklar?

2) Ska artikel 32 i [direktiv 2001/24] tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell bestämmelse såsom artikel 98 i [lag nr 161/2002], som innebär förbud mot eller vilandeförklaring av varje talan i domstol mot ett finansinstitut efter den tidpunkt då ett beslut om moratorium har trätt i kraft, får följder för säkerhetsåtgärder som vidtagits i en annan medlemsstat före beslutet om moratorium?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

21 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 3 och 9 i direktiv 2001/24 ska tolkas så, att åtgärder för rekonstruktion eller likvidation av ett finansinstitut, såsom de som grundar sig på övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009, ska anses som åtgärder beslutade av administrativa eller rättsliga myndigheter i den mening som avses i dessa artiklar, med hänsyn till att nämnda övergångsbestämmelser endast har verkan genom beslut av domstol om moratorium för kreditinstitut.

22 Domstolen erinrar inledningsvis om att direktiv 2001/24, såsom framgår av skäl 6 i direktivet, syftar till att medlemsstaterna ömsesidigt ska erkänna de åtgärder som var och en av dem vidtar för att återskapa möjligheterna för de institut som medlemsstaten har auktoriserat att driva sin verksamhet vidare. Det syftet – liksom syftet att säkerställa att borgenärerna behandlas lika, som nämns i skäl 16 – fordrar att rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som vidtas av hemlandets myndigheter får de verkningar som föreskrivs i den medlemsstatens lag även i alla övriga medlemsstater.

23 Som framgår av handlingarna i målet beviljade Reykjaviks tingsrätt den 5 december 2008 LBI ett moratorium med stöd av artikel 98 i lag nr 161/2002, i dess lydelse enligt lag nr 129/2008, för att banken skulle kunna reda ut sin finansiella situation. Tingsrätten beviljade moratoriet med hänsyn tagen till LBI:s ekonomiska svårigheter, och det förlängdes sedan flera gånger, fram till den 5 december 2010. Det är otvistigt att moratoriet utgjorde en rekonstruktionsåtgärd i den mening som avses i artikel 2 sjunde strecksatsen i direktiv 2001/24, eftersom den var avsedd att ge LBI möjlighet att reda ut sin finansiella situation.

24 Övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009 har ändrat rättsverkan av dessa moratorier, genom att föreskriva en särskild likvidationsordning för finansinstitut under moratorium utan att dessa finansinstitut blivit föremål för likvidation innan moratoriet löpte ut.

25 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som den hänskjutande domstolens första fråga ska besvaras.

26 Enligt artiklarna 3.1 och 9.1 i direktiv 2001/24 ska endast de administrativa eller rättsliga myndigheterna i hemlandet ha behörighet att besluta om genomförande av rekonstruktionsåtgärder i ett kreditinstitut och om inledande av ett likvidationsförfarande mot ett sådant institut.

27 Enligt artiklarna 3.2 andra stycket och 9.1 andra stycket i nämnda direktiv ska rekonstruktionsåtgärder som vidtas samt beslut om att inleda ett likvidationsförfarande som fattas av den administrativa eller rättsliga myndigheten i hemlandet få samma verkan i alla övriga medlemsstater som beslutet har enligt lagstiftningen i hemlandet.

28 Det framgår av dessa bestämmelser att det är rekonstruktionsåtgärder och likvidationsbeslut av de administrativa och rättsliga myndigheterna i hemlandet som är föremål för erkännande enligt direktiv 2001/24, med de verkningar de ges i hemlandets nationella rätt. Däremot kan hemlandets lagstiftning om rekonstruktionsåtgärder och likvidation av kreditinstitut i princip bara få verkningar i de andra medlemsstaterna via åtgärder som de administrativa och rättsliga myndigheterna i den medlemsstaten vidtagit gentemot ett visst kreditinstitut.

29 Vad gäller övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009 har dessa ändrat verkningarna av de betalningsmoratorier som gällde när den lagen trädde i kraft. Förarbetena till den lagen hänvisar uttryckligen – i den del av förarbetena som rör skälen för och syftena med detta ingripande från lagstiftarens sida – till LBI, Kaupthing Bank hf och Glitnir Bank hf.

30 Den isländska lagstiftaren har inte, genom att anta övergångsbestämmelserna, beslutat om likvidation som sådan av de kreditinstitut som placerats under moratorium, utan endast gett de moratorier som var i kraft vid ett visst datum vissa verkningar kopplade till ett likvidationsförfarande.

31 Enligt inledningsfrasen i övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009 gällde dessa bestämmelser endast kreditinstitut som omfattades av ett moratorium vid den tidpunkt då nämnda lag trädde i kraft. Om det före det datumet inte fanns något domstolsbeslut om att bevilja eller förlänga ett moratorium för ett visst kreditinstitut, har övergångsbestämmelserna därför ingen verkan.

32 Eftersom övergångsbestämmelserna endast var tillämpliga om det hade fattats ett individuellt beslut om att bevilja eller förlänga ett moratorium, får dessa rättsliga bestämmelser – i enlighet med den allmänna systematiken i direktiv 2001/24 – inte verkan direkt, utan via en rekonstruktionsåtgärd som en rättslig myndighet beviljat ett visst kreditinstitut.

33 Slutligen framgår det av handlingarna i målet att Reykjaviks tingsrätt den 22 november 2010 beslutade att inleda ett likvidationsförfarande avseende LBI.

34 Under dessa omständigheter ska likvidationen av LBI inte anses följa redan av en tillämpning av övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009.

35 Övergångsbestämmelserna får sin verkan genom individuella rekonstruktions- och likvidationsåtgärder. I det nationella målet utgörs de individuella åtgärderna dels av Reykjaviks tingsrätts beslut av den 5 december 2008 att bevilja LBI ett moratorium, som utgör en rekonstruktionsåtgärd, dels av tingsrättens beslut av den 22 november 2010 att inleda ett likvidationsförfarande avseende LBI.

36 Av detta följer att dessa individuella rekonstruktions- och likvidationsåtgärder kan få de verkningar som föreskrivs i den isländska lagstiftningen även i unionens medlemsstater i enlighet med artiklarna 3.2 andra stycket och 9.1 andra stycket i direktiv 2001/24.

37 Frédéric Giraux argument att övergångsbestämmelserna i lag nr 44/2009, som omvandlat det moratorium som beviljats LBI till ett likvidationsförfarande, inte kan överklagas – eftersom det inte är fråga om ett beslut fattat av en administrativ eller rättslig myndighet utan om lagbestämmelser – och därför inte kan få verkningar i unionens medlemsstater med stöd av direktiv 2001/24, föranleder inte någon annan bedömning.

38 Som domstolen erinrat om i punkt 27 ovan är det i enlighet med artiklarna 3.2 andra stycket och 9.1 andra stycket i direktiv 2001/24 hemlandets rätt som avgör vilka verkningar rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som vidtas av de administrativa eller rättsliga myndigheterna i den staten kan få i unionens övriga medlemsstater. Direktiv 2001/24 är följaktligen inget hinder för att den staten ändrar det tillämpliga regelverket för sådana åtgärder, inte ens om det sker med retroaktiv verkan.

39 Vad gäller frågan huruvida övergångsbestämmelserna i lag nr 44/2009 måste kunna överklagas för att kunna utgöra åtgärder som vidtagits av en administrativ eller rättslig myndighet i den mening som avses i artiklarna 3 och 9 i direktiv 2001/24, erinrar domstolen om att detta direktiv, såsom framgår av skäl 6, har inrättat ett system för ömsesidigt erkännande av rekonstruktions- och likvidationsåtgärder, utan avsikt att harmonisera den nationella lagstiftningen på området.

40 Inom det system som inrättats genom direktiv 2001/24 erkänns rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som beslutats i hemlandet ”utan vidare formaliteter”, som framgår av artiklarna 3.2 andra stycket och 9.1 andra stycket i direktivet. Direktivet villkorar inte erkännandet av rekonstruktions- och likvidationsåtgärder med att de ska kunna överklagas. Enligt artikel 3.2 andra stycket i direktivet kan värdlandet inte heller tillämpa ett sådant villkor för erkännande även om detta skulle föreskrivas i dess nationella lagstiftning.

41 Slutligen ska påpekas att även om principen om lika behandling av alla borgenärer när det gäller deras möjligheter att göra sina anspråk gällande, som nämns i skäl 12 i direktivet, fordrar att myndigheterna i hemlandet garanterar att borgenärerna i övriga medlemsstater behandlas på samma sätt som borgenärerna i hemlandet, kan man inte av detta dra slutsatsen att enbart rekonstruktions- och likvidationsåtgärder som kan överklagas enligt nationell rätt kan erkännas med stöd av artiklarna 3.2 andra stycket och 9.1 andra stycket i direktiv 2001/24.

42 Av vad som anförts följer att den första frågan ska besvaras på följande sätt. Artiklarna 3 och 9 i direktiv 2001/24 ska tolkas så, att åtgärder för rekonstruktion eller likvidation av ett finansinstitut, såsom de som grundar sig på övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009, ska anses som åtgärder beslutade av administrativa eller rättsliga myndigheter i den mening som avses i dessa artiklar, med hänsyn till att nämnda övergångsbestämmelser endast har verkan genom beslut av domstol om moratorium för kreditinstitut.

Den andra frågan

43 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 32 i direktiv 2001/24 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell bestämmelse såsom artikel 98 i lag nr 161/2002, i dess lydelse enligt lag nr 129/2008, som innebär förbud mot eller vilandeförklaring av varje talan i domstol mot ett finansinstitut som omfattas av ett moratorium, får följder för säkerhetsåtgärder, som de som är i fråga i det nationella målet, som vidtagits i en annan medlemsstat före beslutet om moratorium.

Upptagande till sakprövning

44 Frédéric Giraux har gjort gällande att den andra frågan inte kan tas upp till sakprövning, eftersom den inte är relevant för att avgöra det nationella målet och är hypotetisk. Han har hävdat att förbudet i artikel 98 i lag nr 161/2002 mot att väcka talan vid domstol mot ett finansinstitut under moratorium inte gäller en talan som väckts före beslutet om moratorium, såsom är fallet i det nationella målet. Frédéric Giraux har vidare anfört att de bestämmelser i den artikeln som åberopats av LBI har upphävts genom lag nr 44/2009.

45 Enligt fast rättspraxis presumeras nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av omständigheter och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har fastställt och som det inte ankommer på EU-domstolen att pröva riktigheten av. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas av EU-domstolen då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i målet vid den nationella domstolen eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 6 december 2012 i mål C-152/11, Odar, punkt 24).

46 Den nämnda presumtionen att frågorna är relevanta kan inte kullkastas endast av att en av parterna i det nationella målet har bestritt vissa faktiska omständigheter som det inte ankommer på EU-domstolen att pröva riktigheten av och som är avgörande för hur saken i det nationella målet ska bestämmas (dom av den 8 november 2007 i mål C-379/05, Amurta, REG 2007, s. I-9569, punkt 65 och där angiven rättspraxis).

47 Frågan huruvida artikel 98 i lag nr 161/2002 kan få verkningar avseende säkerhetsåtgärder som vidtagits före domstolsbeslutet om moratorium och vilken inverkan det har att de relevanta bestämmelserna i den artikeln har upphävts är just en fråga om de tillämpliga bestämmelser och faktiska omständigheter som det inte ankommer på domstolen att pröva.

48 Den andra frågan kan alltså upptas till sakprövning.

Prövning i sak

49 För att svara på den andra tolkningsfrågan vill domstolen framhålla att direktiv 2001/24, som framgår av skäl 16 i direktivet, grundar sig på principerna om enhet och universalitet och ställer upp principen om ömsesidigt erkännande av rekonstruktions- och likvidationsåtgärder och deras verkningar. Enligt artiklarna 3.2 andra och tredje styckena och 9.1 andra stycket i direktiv 2001/24 regleras rekonstruktionsåtgärder och likvidationsförfaranden av hemlandets lag, samtidigt som de föreskriver att verkningarna av sådana åtgärder och förfaranden avgörs av lagstiftningen i det landet och uppkommer så snart åtgärderna får verkan i hemlandet. Enligt dessa bestämmelser är det alltså i princip *lex concursus* som gäller för rekonstruktionsåtgärder och likvidationsförfaranden.

50 Vad gäller likvidationsförfaranden preciserar artikel 10.2 e i direktivet att hemlandets lag ska tillämpas på ”förfaranden som inletts av enskilda borgenärer”, med undantag för verkningarna för ”pågående rättegångar”.

51 Vad gäller det sistnämnda stadgar artikel 32 i direktiv 2001/24 att verkan av en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande på en pågående rättegång beträffande tillgångar eller rättigheter som kreditinstitutet i fråga inte längre förfogar över uteslutande regleras av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår.

52 Den bestämmelsen utgör således ett undantag från huvudregeln att verkan av rekonstruktions- och likvidationsåtgärder avgörs av hemlandets lag, varför bestämmelsen ska tolkas strikt.

53 Räckvidden av artikel 32 i direktiv 2001/24 klargörs av skäl 30 i direktivet, som gör åtskillnad mellan pågående rättegångar och ”enskilda exekutiva tvångsåtgärder”. Enligt skäl 30 bör rekonstruktionsåtgärders eller likvidationsförfarandens verkan på en pågående rättegång regleras av lagen i den medlemsstat där denna rättegång pågår, som ett undantag från tillämpningen av *lex concursus*. Däremot ska verkan av sådana åtgärder och förfaranden på ”enskilda exekutiva tvångsåtgärder” som härrör från sådana rättegångar regleras av hemlandets lag enligt den huvudregel som fastställs i detta direktiv.

54 Vad gäller fastställandet av tillämplig lag på verkan av rekonstruktionsåtgärder eller på ett likvidationsförfarande bör man dock skilja mellan pågående rättegångar och enskilda exekutiva tvångsåtgärder som härrör från sådana rättegångar. De sistnämnda regleras, enligt huvudregeln i direktiv 2011/24, av hemlandets lagstiftning. Som Europeiska kommissionen har påpekat i sina inlagor omfattar begreppet ”pågående rättegångar” således bara förfaranden som rör själva saken.

55 En motsatt tolkning av direktiv 2001/24 skulle kunna undergräva den ändamålsenliga verkan av den universalitetsprincip som inrättats genom direktivet och som syftar till att rekonstruktionsåtgärder och likvidationsförfaranden ska omfattas av ett förfarande med universell verkan. Eftersom de åtgärder och förfaranden som avses i direktiv 2001/24 syftar till vilandeförklaring av enskilda verkställighetsåtgärder för att återskapa möjligheterna för de berörda kreditinstituten att driva sin verksamhet vidare, minskar varje exekutiv tvångsåtgärd tillgången till den egendom som är föremål för rekonstruktionen och äventyrar därmed universalitetsprincipen.

56 Vad gäller säkerhetsåtgärderna i fråga i det nationella målet är det ostridigt att de utgör enskilda exekutiva tvångsåtgärder, eftersom de har till verkan att frånta ett kreditinstitut rätten att fritt förfoga över sin egendom i väntan på att en tvist med en av institutets borgenärer ska avgöras. Av detta följer att sådana säkerhetsåtgärder inte omfattas av artikel 32 i direktiv 2001/24 utan regleras av isländsk rätt i egenskap av *lex concursus*.

57 Att de åtgärderna vidtogs innan moratoriet i fråga i det nationella målet beviljades LBI ändrar inte den slutsatsen. Som framgår av själva lydelsen av artiklarna 3.2 andra och tredje styckena och 9.1 andra stycket i direktiv 2001/24, avgör *lex concursus* även rekonstruktionsåtgärdernas och likvidationsförfarandenas tidsmässiga verkningar. Artikel 32 i detta direktiv kan inte utgöra något hinder för att de åtgärderna och förfarandena ges retroaktiv verkan.

58 Den andra tolkningsfrågan ska således besvaras på följande sätt. Artikel 32 i direktiv 2001/24 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en nationell bestämmelse såsom artikel 98 i lag nr 161/2002, i dess lydelse enligt lag nr 129/2008, som innebär förbud mot eller vilandeförklaring av varje talan i domstol mot ett finansinstitut som omfattas av ett moratorium, får följder för säkerhetsåtgärder, som de som är i fråga i det nationella målet, som vidtagits i en annan medlemsstat före beslutet om moratorium.

Rättegångskostnader

59 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

1) **Artiklarna 3 och 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut ska tolkas så, att åtgärder för rekonstruktion eller likvidation av ett finansinstitut, såsom de som grundar sig på övergångsbestämmelserna i punkt II i lag nr 44/2009 av den 15 april 2009, ska anses som åtgärder beslutade av administrativa eller rättsliga myndigheter i den mening som avses i dessa artiklar, med hänsyn till att nämnda övergångsbestämmelser endast har verkan genom beslut av domstol om moratorium för kreditinstitut.**

2) **Artikel 32 i direktiv 2001/24 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en nationell bestämmelse såsom artikel 98 i lag nr 161/2002 av den 20 december 2002 om finansinstitut, i dess lydelse enligt lag nr 129/2008 av den 13 november 2008, som innebär förbud mot eller vilandeförklaring av varje talan i domstol mot ett finansinstitut som omfattas av ett moratorium, får följder för säkerhetsåtgärder, som de som är i fråga i det nationella målet, som vidtagits i en annan medlemsstat före beslutet om moratorium.**

Underskrifter